

Koszykarz-plecionkarz

731702

Inna nazwa zawodu: plecionkarz, wypłatacz

Zadania i czynności

Koszykarz - plecionkarz wykorzystując dostępność, cechy fizyczne (elastyczność, sprężystość, przepuszczalność) oraz własności estetyczne surowców roślinnych (wikliny, słomy, trzciny, sznurka, rafii, bambusa, rotangu i in.), wykonuje ręcznie, za pomocą różnego rodzaju splotów i połączeń, rozmaite przedmioty dekoracyjne i użytkowe. Przedmioty te, o bardzo różnych rozmiarach, zastosowaniu i trudności wykonania, to przede wszystkim meble (stoły, fotele, szafki, kwietniki, kanapy), kosze i koszyki (gospodarcze i galanteryjne), skrzynie, pojemniki, zabawki, ozdoby choinkowe itp. W swej pracy koszykarz - plecionkarz odtwarza tradycyjne wzory i sploty lub wykonuje zupełnie nowe formy, często łącząc w nietypowy sposób znane od dawna materiały. Może też szukać nowych zastosowań dla form tradycyjnych (np. wykorzystanie pojemnika na zboże do przechowywania bielizny czy butów). Specyfika zawodu polega na bardzo częstym wykonywaniu pracy we własnym małym zakładzie lub metodą chałupniczą, co zobowiązuje do samodzielnego przygotowania stanowiska pracy. Ponadto, chociaż zawód ten ma w dużym stopniu charakter odtwórczy (wykonywanie gotowych wzorów na podstawie fotografii, rysunków lub prototypów), pozwala także na wykorzystanie zdolności artystycznych (samodzielne opracowywanie wzorów i wypłatanie ich lub proponowanie do realizacji). Ze względu na specyfikę surowca oraz trudności związane z konstruowaniem wyrobu można by wyodrębnić różne specjalności plecionkarskie - np. wytwórcy koszyków wiklinowych, mebli albo wyrobów ze słomy. Są one jednak bardzo zbliżone, jeśli chodzi o technikę wyplotu czy rodzaj używanych narzędzi i dobrze przygotowany do pracy w zawodzie plecionkarz może wykonywać każdy z wymienionych tu rodzajów wyrobów. Zawód koszykarza - plecionkarza nakłada na osobę, która go wykonuje bardzo różnorodne zadania. Najważniejsze z nich to: zorganizowanie stanowiska pracy i wyposażenie go w niezbędne przybory (są to proste narzędzia ręczne, takie jak igły, sekator, nóż, obcęgi, młotek, pędzle), niektóre z nich (np. igły do wyrobów ze słomy) mogą być wykonywane samodzielnie; plecionkarz dokonuje także drobnych napraw swoich narzędzi i na bieżąco uzupełnia brakujące; pozyskanie surowców (słomy z ręcznie młóconego żyta uprawianego we własnym gospodarstwie, wikliny z własnej plantacji) lub ich zakup; składowanie wikliny i słomy w przewiewnych, suchych miejscach, zabezpieczanie ich przed zapleśnieniem, połamaniem i szkodnikami; obróbka surowców: korowanie (maszynowe korowarką lub ręczne) wikliny, jej gotowanie (by uzyskać odpowiedni kolor) i suszenie, przegrabianie słomy; obecnie plecionkarze (z wyjątkiem właścicieli plantacji) kupują wiklinę już przygotowaną do wypłatania - okorowaną, posegregowaną, powiazaną w pęczki; zapoznanie się przed wykonaniem wyrobu na podstawie jego szkicu, zdjęcia lub prototypu, z konstrukcją, wymiarami oraz innymi ważnymi technologicznie cechami plecionki; wybór splotów i dobór wikliny (o odpowiedniej grubości i kolorze, okorowanej lub nie) do konkretnego wyrobu; wybór i przygotowanie dodatków do połączenia z wikliną lub słomą, takich jak skóra, drewno, metal, tkaniny, suszone kwiaty i owoce, bibułka itp.; dodatki mogą być też dostarczone przez zamawiającego; moczenie surowca przed rozpoczęciem pracy, by zapewnić jego elastyczność, przygotowanie konstrukcji nośnej (szkieletu) mebli lub koszyków; szkielet wykonywany jest z drewna, metalu, kijów, itp.; wyplecenie konstrukcji kosza lub mebla (dna, ścianek, boków), wykonanie zakończeń, uchwytów, zapięć itp.; ręczne lub mechaniczne (taśmiarką) wykonanie taśm wiklinowych, owijanie nimi miejsc złączeń

wyrobów z wikliny oraz „szycie” (tzn. łączenie) warstw wyrobów ze słomy; czyszczenie i wykańczanie wyrobu (polerowanie, obcinanie niepotrzebnych części); dodatkowe zabezpieczanie i ozdabianie plecionki przez malowanie, lakierowanie, bielenie itp.; suszenie i składowanie gotowych wyrobów do chwili odbioru przez zamawiającego; projektowanie nowych wzorów w postaci szkiców lub prototypów wyrobów. Opisane czynności i zadania w konkretnych sytuacjach ulegają pewnym zmianom, czasami nawet poważnym. Czeladnik w pracowni wikliniarskiej ma warsztat pracy zapewniony przez pracodawcę. Można przygotować surowiec samemu, kupić go w postaci już przetworzonej lub nawet uprawiać we własnym zakresie rośliny niezbędne do jego pozyskania. Można samemu dobierać sploty wyrobu lub ściśle powielać zamówiony wzór. Jednak właściwe przygotowanie do wykonywania zawodu wymaga opanowania wszystkich opisanych czynności. Oprócz tego plecionkarz bierze na siebie odpowiedzialność za przestrzeganie przepisów bhp i ppoż. obowiązujących w pracy z materiałami łatwopalnymi (włókna roślinne, farby, lakiery), może prowadzić dokumentację finansową prywatnego zakładu i kalkulację kosztów wyrobów.